

PODKARPACKIE CENTRUM EDUKACJI NAUCZYCIELI
STWARZAMY SZANSE ROZWOJU

www.pcen.pl

Zadania dyrektora

związane

**z wdrażaniem nowej podstawy programowej
wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego**

Dołącz do nas na facebooku!
www.facebook.com/pcenrzeszow

**PODKARPACKIE CENTRUM
EDUKACJI NAUCZYCIELI**
w Rzeszowie

ul. Niedzielskiego 2
35-036 Rzeszów
tel. 17 853 40 97
biuro@pcen.pl

Podstawa prawna

---

*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z **14 lutego 2017 r.** w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 536).*

Wdrażanie podstawy programowej

Rok szkolny 2017/2018

- przedszkola, oddziały przedszkolne oraz inne formy wychowania przedszkolnego
- klasy: I, IV, VII szkoły podstawowej
- szkoła podstawowa – dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
- szkoły branżowe I stopnia
- szkoły specjalne przysposabiające do pracy
- semestr I szkoły policealnej

Kierunki zmian podstawy programowej (1)

- **Spiralny** układ treści nauczania
- Wzmocnienie **wychowawczej i profilaktycznej funkcji szkoły**
- Zastąpienie idei integracji przedmiotowej **korelacją przedmiotową**
- Wzmocnienie edukacji w zakresie **języków obcych nowożytnych**
- Szersze uwzględnienie w podstawie programowej poszczególnych przedmiotów **technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)**

Kierunki zmian podstawy programowej (2)

- Wprowadzenie nauki **programowania**, począwszy od edukacji wczesnoszkolnej.
- Poszerzenie problematyki **edukacji dla bezpieczeństwa**, w tym ratownictwa medycznego.
- Ustalenie zakresu treści nauczania i liczby godzin zajęć poszczególnych przedmiotów, umożliwiające nauczycielom rozwijanie umiejętności **pracy zespołowej uczniów, rozwiązywania problemów i realizację projektów edukacyjnych**.

Wdrażanie nowej podstawy – zadania dyrektora

- 1. Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb nauczycieli w zakresie realizacji podstawy programowej**
- 2. Zapewnienie warunków organizacyjnych przedszkola/szkoły**
- 3. Inspirowanie do działań innowacyjnych**
- 4. Dopuszczenie do użytku i ustalenie, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, zestawu programów wychowania przedszkolnego lub szkolnego zestawu programów nauczania**
- 5. Ustalenie zasad planowania pracy z dziećmi**
- 6. Monitorowanie realizacji podstawy programowej**
- 7. Zapewnienie działalności przedszkola/szkoły zgodnie z przepisami prawa, w tym przestrzegania statutu**

ZADANIE 1. Rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb nauczycieli w zakresie realizacji podstaw programowej

---

A. znajomość dokumentu przez nauczycieli

- rozumienie filozofii zmian, poznanie struktury i zawartości
- diagnoza warunków w przedszkolu/ szkole niezbędnych do realizacji podstawy programowej

B. diagnoza potrzeb w zakresie doskonalenia

- zdefiniowanie obszarów, w których nauczyciele potrzebują wsparcia – np. opracowanie rocznego planu wspomagania

C. bieżące wsparcie nauczycieli

- zapewnienie wewnętrznego lub zewnętrznego wspomagania, współpraca z instytucjami systemu doskonalenia np. PCEN

Podstawa programowa

- Jest dokumentem prawnym, określonym przez Ministra Edukacji Narodowej w formie rozporządzenia, dlatego ma charakter **obowiązkowych zapisów**
- Ich zakres można poszerzać, nigdy zawęzić (ograniczyć)

Pamiętajmy!

- *„Szkolny zestaw programów nauczania oraz program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzą spójną całość i **muszą uwzględniać wszystkie wymagania opisane w podstawie programowej**. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno **całej szkoły, jak i każdego nauczyciela**”.*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego*

A. Znajomość dokumentu – wychowanie przedszkolne

- **Cel wychowania przedszkolnego**
- **Zadania wychowawczo - profilaktyczne przedszkola**
- **Efekty realizacji zadań**
- **Warunki i sposób realizacji**

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej określa:

- 1. Cele ogólne**
  - 2. Najważniejsze umiejętności**
  - 3. Zadania szkoły**
  - 4. Główne cele kształcenia dla poszczególnych przedmiotów oraz Założone osiągnięcia uczniów**
  - 5. Warunki i sposób realizacji**
- Preambuła**

Wyzwania dla szkoły - **WARTOŚCI**

Cele kształcenia ogólnego:

1. wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym **ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele)**

Wyzwania dla szkoły - **KOMPETENCJE**

- Przykłady celów ogólnych:
  - 4) rozwijanie kompetencji takich jak **kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość**
  - 5) rozwijanie umiejętności **krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania**
- Przykłady najważniejszych umiejętności rozwijanych w ramach kształcenia ogólnego w szkole podstawowej:
  - 4) **kreatywne rozwiązywanie problemów** z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi wywodzących się z informatyki, w tym programowanie
  - 5) **rozwiązywanie problemów**, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych
  - 6) **praca w zespole i społeczna aktywność**
  - 7) **aktywny udział w życiu kulturalnym szkoły, środowiska lokalnego oraz kraju**

Wyzwania dla szkoły – **ZADANIA SZKOŁY**

Przykłady zadań szkoły:

3. Rozwijanie **kompetencji czytelniczych**
6. Rozwijanie **postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych**
7. Przygotowanie uczniów do **wyboru kierunku kształcenia i zawodu**
8. **Stosowanie metody projektu edukacyjnego**

- **Katalog wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej** powinien być głównym wyznacznikiem pracy dydaktycznej szkoły.
- Realizacja podstawy programowej to **rzeczywisty poziom osiągnięć uczniów** w zakresie wymagań określonych w podstawie programowej.

Warunki i sposób realizacji podstawy programowej są **obowiązkowe** (a nie zalecane)!

I etap edukacyjny

„Kształcenie zintegrowane obejmuje: **integrację czynnościową, metodyczną, organizacyjną, treściową.**”

„Podstawową formą organizowania pracy dziecka powinien być **dzień jego wielokierunkowej aktywności**, a nie klasyczna lekcja szkolna.”

„Kształcenie zintegrowane to koncepcja wieloaspektowej aktywizacji dziecka wraz z potrzebą **stałego diagnozowania jego rozwoju.**”

II etap edukacyjny

„**Eksperymentowanie, rozwiązywanie zadań problemowych oraz praca z materiałami źródłowymi** winny stanowić główne obszary aktywności podczas zajęć fizyki.”

„W klasach IV – VI, kiedy nauka matematyki odbywa się przede wszystkim na **konkretnych obiektach**, należy przede wszystkim zadbać o pracę na przykładach, bez wprowadzania nadmiaru pojęć abstrakcyjnych”.

Ocenianie rozwoju ucznia w edukacji wczesnoszkolnej

- „Nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej i przyszły wychowawca danej klasy na II etapie edukacyjnym **nawiązują ze sobą współpracę**, aby ustalić strategię przejścia z oceniania opisowego do oceniania przyjętego na kolejnym etapie”.
- „Nauczyciele II etapu edukacyjnego, rozpoczynając pracę z uczniami klasy IV, organizują uczniom czas na **adaptację do nowego systemu oceniania** efektów uczenia się”.

B. Diagnoza potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia

W jaki sposób można realizować zadanie?

- **wspólna analiza treści podstawy**
- **omówienie, wyjaśnienie wątpliwości**
- **zwrócenie uwagi na poznanie warunków realizacji podstawy programowej**
- **zdefiniowanie obszarów, w których nauczyciele potrzebują wsparcia (np. zaktualizowanie wiedzy) – opracowanie rocznego planu wspomagania**

C. Bieżące wsparcie nauczycieli

Dyrektor szkoły wspomaga nauczycieli w realizacji ich zadań, w szczególności przez:

- a) diagnozę pracy szkoły lub placówki
- b) planowanie działań rozwojowych, w tym motywowanie nauczycieli do doskonalenia zawodowego
- c) prowadzenie działań rozwojowych, w tym organizowanie szkoleń i narad

- Zapewnienie zewnętrznego wspomaganie, współpraca z instytucjami systemu doskonalenia np. PCEN

- § 22. 3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego

ZADANIE 2. Inspirowanie do działań innowacyjnych

Art. 55. 1. Nadzór pedagogiczny polega na:

- inspirowaniu nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów.
- **A więc...**

DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNA

mająca na celu rozwój kompetencji uczniów

staje się

INTEGRALNYM OBSZAREM DZIAŁANIA KAŻDEJ SZKOŁY

- *Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2017 r.*

ZADANIE 3. Zapewnienie warunków organizacyjnych przedszkola/ szkoły w zakresie możliwości realizacji zadań określonych w podstawie programowej

czyli:

- właściwej organizacji procesu dydaktyczno – wychowawczego
- odpowiedniej bazy i wyposażenia
- właściwej aranżacji przestrzeni edukacyjnej
- zapewnienia bezpiecznych warunków sprzyjających samodzielnej eksploracji otoczenia i rozwijaniu kompetencji dzieci

„Warunki i sposób realizacji podstawy programowej”

Warunki i sposób realizacji podstawy programowej

- „Wskazane jest zorganizowanie stałych i czasowych **kącików zainteresowań**. Jako stałe proponuje się kąciaki: czytelniczy, konstrukcyjny, artystyczny, przyrodniczy”. (przedszkole)
- „W sali do zajęć powinna znajdować się **tablica gładka z liniaturą lub siecią kwadratową** umożliwiającą dziecku naukę pisania”. (kl. I-III)
- „**Wystrój sali ma charakter zmienny**, odzwierciedla aktualną tematykę pracy dzieci. Zawiera elementy przygotowane przez nauczyciela i uczniów”. (kl. I-III)
- Chemia
- „Zajęcia powinny być prowadzone w niezbyt licznych grupach (podział na grupy) w salach wyposażonych w **niezbędne sprzęty i odczynniki chemiczne**”.

ZADANIE 4. Dopuszczenie do użytku programów nauczania

- Zgodnie z art. 22a.1. Ustawy o systemie oświaty Nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi przedszkola lub szkoły program wychowania przedszkolnego lub program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego na dany etap edukacyjny lub program nauczania do danego zawodu.

Program nauczania do klas VII i VIII

- W latach szkolnych **2017/2018–2020/2021** nauczyciel lub zespół nauczycieli przedstawia dyrektorowi szkoły podstawowej program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego dla **klas VII i VIII**.

-
- **Nauczyciel ma prawo:**
    - 1) opracować program nauczania**
    - 2) wybrać program nauczania z rynku wydawniczego**

-
- Art. 22a.6. Dyrektor przedszkola lub szkoły, **po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej**, dopuszcza do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, danej innej formie wychowania przedszkolnego lub szkole przedstawiony przez nauczyciela lub zespół nauczycieli odpowiednio program wychowania przedszkolnego lub programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3.

Ustawa o systemie oświaty

- 3b) program wychowania przedszkolnego lub program nauczania do danych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego - **opis sposobu realizacji celów wychowania lub kształcenia oraz treści nauczania ustalonych odpowiednio w podstawie programowej wychowania przedszkolnego lub podstawie programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego**
- lub
- opis sposobu realizacji celów kształcenia oraz treści nauczania zajęć edukacyjnych, dla których nie została ustalona podstawa programowa kształcenia ogólnego, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania, o którym mowa w [art. 22a](#) ust. 7;

Art.22a

5. Program wychowania przedszkolnego i programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3, powinny być **dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów**, dla których są przeznaczone.

-
- Dyrektor **powinien mieć pewność**, że przedstawione przez nauczycieli programy nauczania:
    - obejmują całość podstawy programowej do danego etapu edukacyjnego
    - dostosowane są do potrzeb i możliwości uczniów danej klasy
    - gwarantują osiągnięcie celów opisanych w dokumencie

-
- Art.22a. 4. Program wychowania przedszkolnego i programy nauczania, o których mowa w ust. 1 i 3, **moga** obejmować treści nauczania wykraczające poza zakres treści nauczania ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, treści nauczania ustalonych dla danych zajęć edukacyjnych w podstawie programowej kształcenia ogólnego albo treści nauczania ustalonych w formie efektów kształcenia dla danego zawodu w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

ZADANIE 5. Ustalenie zasad planowania pracy z dziećmi/ z uczniem

- Nauczyciel, diagnozując umiejętności uczniów, ich możliwości i potrzeby, **może** tak organizować ich pracę, aby uczniowie osiągnęli cele wykraczające poza treści określone w podstawie programowej.
- ! **Powinien jednak przeanalizować sytuację i mieć pewność, że realizacja dodatkowych treści nie odbędzie się kosztem celów i treści zapisanych w podstawie i będzie z nimi spójna.**
- *(Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej)*

Planowanie dydaktyczne

- Plan wynikowy wydawcy podręcznika to **propozycja**, którą należy traktować jako pomoc przy tworzeniu własnego planu.
- Wymagania tworzy każdy nauczyciel dla **konkretnego zespołu klasowego**, z którym pracuje.
- Nauczyciele powinni **wzbogacić** propozycje autora planu o swoje pomysły zadań realizowanych na lekcjach.
- Mają również możliwość **innego sformułowania tematów** lekcji, część tych tematów powinna być autorstwa uczniów.

Planowanie dydaktyczne

- Nauczyciel może **omawiać tematy w innej kolejności** niż ta zaproponowana przez autora planu.
- **Różna może być też liczba godzin poświęconych na realizację określonych zagadnień** - należy ją dostosować do możliwości klasy, z którą pracują nauczyciele.
- Nauczyciel **nie ma obowiązku** omówić wszystkich treści z podręcznika - każdy nauczyciel **ma prawo wybrać** z podręcznika treści, w oparciu o które będzie realizował podstawę programową. Ma więc prawo z niektórych tematów (tekstów) zrezygnować, a inne dodać.

ZADANIE 6. Opracowanie nowej procedury monitorowania podstawy programowej

- **Monitorowanie - zbieranie i analiza informacji o działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej, w celu identyfikowania i eliminowania zagrożeń w prawidłowej realizacji zadań szkoły lub placówki.**
- **Określenie sposobu oraz narzędzi służących dokumentowaniu czynności podejmowanych w związku z monitorowaniem realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego.**

Monitoring ilościowy:

1. Zgodność ilości godzin prowadzonych zajęć z ramowymi planami nauczania.
2. Liczba godzin realizowanych na poszczególnych przedmiotach i edukacjach.
3. Frekwencja uczniów.
4. Ilość finalistów, laureatów.
5. Ilość imprez i uroczystości szkolnych.
6. Liczba wycieczek.
7. Ilość uczniów w konkursach, olimpiadach.
8. Ilość kół zainteresowań, ilość zajęć pozalekcyjnych.
9. Wpisy tematów do dziennika
10. itd.

Monitoring jakościowy

1. Realizacja treści z podstawy programowej.
2. Osiąganie efektów tj. stopnia opanowania przez dzieci poszczególnych umiejętności.
3. Rozwijanie kompetencji kluczowych.
4. Przestrzegania warunków i sposobów realizacji podstawy programowej.
5. Sposoby wspierania dziecka/ucznia w rozwoju stosują nauczyciele. Skuteczność stosowanych sposobów wsparcia w praktyce pedagogicznej.
6. Zaangażowanie i aktywność uczniów.
7. Indywidualizacja pracy z dzieckiem .
8. Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

ZADANIE 7. Wdrożenie i przestrzeganie nowego statutu szkoły/ przedszkola

W nowych statutach powinny być określone między innymi **wynikające z nowej podstawy programowej**

- cele i zadania przedszkola
- cele i zadania szkoły podstawowej, w tym:
  - cele i zadania edukacji wczesnoszkolnej
- oraz sposób ich realizacji

a także

- zakres zadań nauczycieli, sposób i formy wykonywania tych zadań
- organizacja przedszkola i szkoły

- **Pamiętajmy:**

Art. 322. 1. Dotychczasowe statuty przedszkoli, szkół podstawowych, szkół specjalnych przysposabiających do pracy i szkół policealnych zachowują moc do dnia wejścia w życie statutów wydanych na podstawie ustawy – Prawo oświatowe, **nie dłużej jednak niż do dnia 30 listopada 2017 r.**

- **Warsztat pracy nauczyciela opiera się na współczesnych podstawach naukowych**
- H. Dumont (red.), *Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badań w praktyce*, Warszawa 2013
- J. Hattie, *Widoczne uczenie się dla nauczycieli, Jak maksymalizować siłę oddziaływania na uczenie się uczniów*, 2015
- M. Żylińska, *Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi*, Toruń 2013.
- D. Sterna, *Uczę (się) w szkole*, 2015
- M. Kaczmarzyk, *Neurony w szkolnej ławce*. 2017
- Petty G.: *Nowoczesne nauczanie. Praktyczne wskazówki i techniki dla Nauczycieli, ...GWP*, Sopot 2010
- R. Marzano, *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Warszawa 2014
- M. Spitzer, *Jak uczy się mózg*, Warszawa 2014.
- E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska, *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie*

-
- **8. Przepisów ust. 1-7 nie stosuje się do indywidualnych programów opracowywanych dla uczniów, o których mowa w [art. 1 pkt 6 ustawy - Prawo oświatowe](#), oraz do indywidualnych programów nauki opracowywanych dla uczniów, o których mowa w [art. 115 ustawy - Prawo oświatowe](#).**
  - **6) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;**
  - **Art. 115. 1. Na wniosek lub za zgodą rodziców albo pełnoletniego ucznia dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej i publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, może zezwolić uczniowi na indywidualny program lub tok nauki oraz wyznaczyć nauczyciela – opiekuna. Odmowa udzielenia zezwolenia następuje w drodze decyzji administracyjnej.**

Dziękuję za uwagę

Dołącz do nas na facebooku!
www.facebook.com/pcenrzeszow

**PODKARPACKIE CENTRUM
EDUKACJI NAUCZYCIELI**
w Rzeszowie

ul. Niedzielskiego 2
35-036 Rzeszów
tel. 17 853 40 97
biuro@pcen.pl